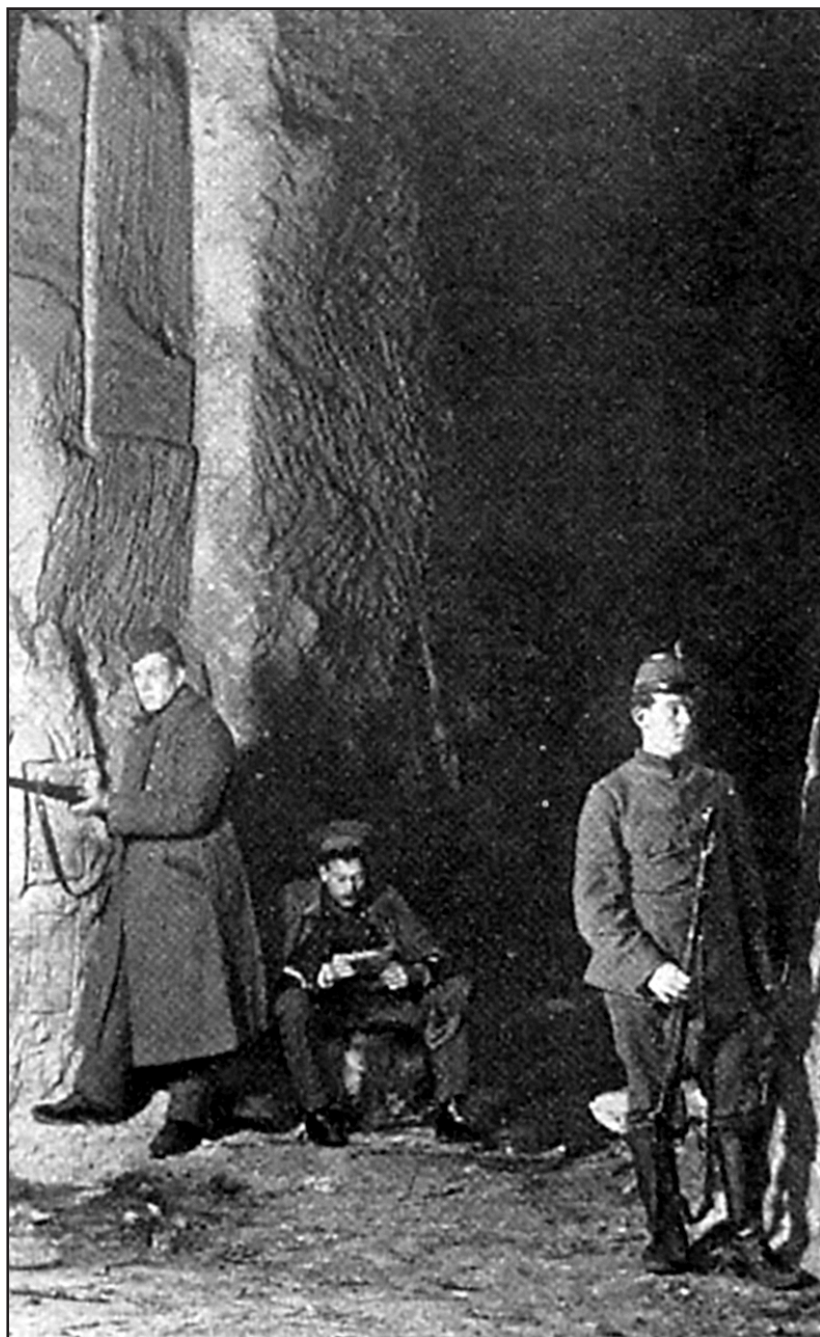

SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik Postbus 2235 6201 HA Maastricht

Het SOK-bestuur:

Rob Heckers	Voorzitter	043-343 81 71	<i>robmac@planet.nl</i>
Rik Bastiaens	Secretaris	00-3212-210 639	<i>rik.bastiaens@pandora.be</i>
Jacquo Silvertant	Bestuurslid	06-514 34 400	<i>silvertant@nutsonline.nl</i>
Ger Beckers	Bestuurslid	043-367 08 57	<i>gerbeckers@home.nl</i>
Peter Jennekens	Bestuurslid	043-364 84 89	<i>p.e.e.jennekens@home.nl</i>

SOK secretariaat adres:

Krukstraat 2, 3770 Val-Meer (Riemst), België , 00-3212-210 639, *rik.bastiaens@pandora.be*

E-mail SOK:

sok@nhgl.org

De SOK is geassocieerd met "Subterranea Britannica". *www.subbrit.org.uk*

Bestuur Stichting ir D.C. van Schaik:

Joep Orbons	Voorzitter	043 - 361 87 93	<i>j.orbons@xs4all.nl</i>
Wilfred Schoenmakers	Secretaris	043 - 344 07 41	<i>w.schoenmakers@nutsonline.nl</i>
Desirée Schoenmakers	Penningmeester	043 - 321 65 06	<i>d.schoenmakers@wanadoo.nl</i>
Richard Ramakers	Bestuurslid	043 - 407 19 64	

Stichting ir. D.C. van Schaik:

www.vanschaikstichting.nl

Technische Commissie Stichting ir D.C. van Schaik:

Olav Hensing, Mgr. Soudantstraat 5, 6226 GC Maastricht telefoon: 06-557 78 846

Redactie SOK-Mededelingen:

Ton Breuls, Bovenstraat 28, B 3770 Kanne/Riemst, telefoon: 00 - 3212-454 059

Redactie SOK-Info:

Fons Leunissen, Wijnbesstraat 105, 6543 TL Nijmegen, telefoon: 024 - 378 18 20
E-mail: *sok-info@planet.nl*

De SOK op Internet:

www.sok.nl

SOK-ledenpasjes:

SOK-leden kunnen een SOK-lidmaatschapspasje krijgen dat een jaar geldig is.
De aanvraag moet vergezeld van een pasfoto bij de secretaris worden ingediend.

SOK-Ledenavonden:

SOK-Ledenavonden worden iedere 2^e vrijdag in de maanden januari, maart, mei, september en november gehouden in het Natuurhistorisch Museum Maastricht.
Aanvang 19.30 uur.

Groeven SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik:

De SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik hebben diverse groeven in beheer of een collectieve vergunning voor een groeve. Informatie in verband met het bezoeken van deze groeven is te vinden op de laatste pagina van deze SOK-Info.

Voorpagina: ~~Politie~~ in de berg tijdens de Eerste Wereldoorlog.

Nederlandse Grenswacht (aanpassing)

Nieuwe leden en adreswijzigingen

Aspirant-lid tot volwaardig lid benoemd

- Alan Claessens

Nieuwe aspirant-leden

- Stefan Jerzykowski,
President Rooseveltlaan 149a, 6224 CK Maastricht,
telefoon: 043-3631722, e-mail: *sandrabruinsma@tiscali.nl*
- Gijs Vreeswijk,
Amsterdamse Straatweg 298 Bis, 3551 CJ Utrecht,
telefoon: 06-14388253 e-mail: *gijsvreeswijk@casema.nl*
- Vikkie Bartholomeus,
Het Bat 18, 6211 EZ Maastricht,
telefoon: 043 - 3581625, e-mail: *v.bartholomeus@mgl.nl*

Programma ledenavond vrijdag 13 januari 2006

Naast de gebruikelijke mededelingen van de besturen van de SOK en de Van Schaïkstichting, zullen enkele activiteiten bekend worden gemaakt die voor 2006 zijn gepland. De avond zal vervolgens worden ingevuld door Wiel Miseré, die een lezing geeft met als thema "De Heilige Barbara, beschermheilige van ondergrondse werkers". Zouden berglopers ook kunnen aankloppen bij de heilige Barbara? Waarschijnlijk weten we daarover meer na de presentatie van Wiel.

Het tweede item van de avond is een filmvoorstelling, bestaande uit twee films: De ene film toont oude interviews met blokbrekers en de andere laat ons historische beelden zien van blokbrekers in het Avergat te Kanne .

Het is dus weer een goed gevuld programma en het bestuur hoopt jullie dan ook te mogen begroeten op de eerste ledenavond van het nieuwe jaar in het Natuurhistorisch Museum Maastricht. De aanvang is zoals gewoonlijk om 19.30 uur.

Het SOK-bestuur

Redactioneel

Het SOK-Infoteam wenst alle SOK-leden allereerst nog een zeer voorspoedig 2006! We hopen natuurlijk ook in het nieuwe jaar weer te kunnen rekenen op jullie interessante en leuke artikelen voor ons ledenblad. Vanzelfsprekend zijn ook jullie oproepen en mededelingen welkom. Verder kunnen we altijd mooie foto's voor de voorplaat gebruiken. Op veler verzoek zullen we vanaf nu steeds de exacte deadline voor het volgende nummer publiceren op de laatste pagina van het blad. Hier alvast de komende deadline: alle bijdragen voor SOK-Info 119 moeten op vrijdag 10 februari binnen zijn. Deze datum geldt natuurlijk ook voor de kopy van bestuursleden, vaste medewerkers en correspondenten! Zij zullen ook nog als voorheen ongeveer twee weken van tevoren per e-mail een aankondiging van de deadline krijgen.

De redactie

Verslag Ledenavond vrijdag 11 november 2005

Ook deze keer was het weer een gezellige drukte, het was zelfs iets drukker dan normaal. Na het welkomstwoord van de voorzitter, waarin nogmaals werd benadrukt dat ook niet-leden welkom zijn op de SOK-avonden in het Natuurhistorisch Museum Maastricht, kreeg Henk Blaauw kort de gelegenheid om een bijzonder handig en vernuftig apparaatje te demonstreren. Het ging om een led-zaklamp die door middel van een zwengel kan worden opgeladen, een moderne knijpkat dus. Tevens kan men zo via een adapter zijn mobieltje van stroom voorzien. (Handig voor in een groeve; je weet dan tenminste zeker dat je met je mobieltje geen ontvangst hebt!) Nadat Henk het lampje, dat overigens een behoorlijke lichtopbrengst had, uitvoerig gedemonstreerd had, was het tijd voor één van de twee hoofd-items van de avond.

John Hageman beet de spits af met zijn lezing over ondergrondse fauna. Velen van ons dachten dat er in groeven alleen maar vleermuizen voorkomen, maar John liet ons met zijn serie foto's zien dat er véél meer dieren in groeves vertoeven. John is er tijdens zijn vele ondergrondse tochten nogal wat tegengekomen en zonder al te diep in te gaan op bepaalde soorten, liet hij ons de vele bijzonderheden zien die hem waren opgevallen. Een lichte en goed te volgen presentatie was het gevolg.

Na de korte pauze was het de beurt aan Marcel Weiland en Nol Eliëns. Zij houden zich al een tijdje bezig met het meten en vastleggen van de echo's die in de Caestertgroeve voorkomen. De lezing was in twee delen opgesplitst en Marcel Weiland begon de lezing met een korte inleiding over hoe ze te werk waren gegaan. Zijn uiteenzetting werd ondersteund door een film waarin het gesleep met de apparatuur die nodig was om de metingen te verrichten en de opstelling daarvan getoond werd.

Vervolgens was de beurt aan Nol Eliëns. Hij liet aan de hand van voorbeelden en een heleboel wiskundige berekeningen zien hoe hij met zijn apparatuur te werk was gegaan. Helaas was ondergetekende vrij snel het wiskundige spoor bijster en werd het voor hem dus Chinees, maar aan de gezichten van enkele andere leden te zien, was hij niet de enige die moeite had om alles te kunnen volgen. Dit betekent natuurlijk niet dat het een slechte lezing was! integendeel; het was een goed voorbereide lezing en Nol en Marcel hadden er erg veel informatie en

afbeeldingen in verwerkt om het de toehoorder allemaal zo duidelijk mogelijk te maken. We weten nu dus allemaal hoe en waarom een echo in een groeve ontstaat.

Na deze lezing was het wederom goed toeven in het Museumcafé waar de presentaties nog lang na echoden.

Rob Heckers

Ed de Grood nam afscheid van het Natuurhistorisch Museum Maastricht

Op vrijdagmiddag 9 december nam Ed de Grood afscheid van zijn baan bij het Natuurhistorisch Museum Maastricht. Na 33 jaar aan het museum verbonden te zijn geweest, gaat hij nu in de VUT. In zijn laatste functie van Hoofd Presentatie had hij niet veel te doen met de SOK, maar in vroeger tijden (vooral in de beginperiode van de SOK) behoorde het steunen, inspireren en mede vormgeven van onze studiegroep tot zijn reguliere museumwerk. Hij organiseerde bijvoorbeeld de exposities "Meynen Merghel" en "Sprekend Duister". Ed was daarnaast twaalfeneenhalf jaar voorzitter van de SOK. Vanwege dit verleden waren er dan ook veel oude SOK-sokken aanwezig op Ed's gezellige afscheidsreceptie in het Museumcafé.

De redactie

Een overdenking van de voorzitter

Mijn vriendin, Ans, heeft een paard. Dit paard staat bij een gesaneerd boerenbedrijf te Zutendaal in België, net over de grens bij Maastricht. De boer heeft zijn varkensstal omgebouwd tot paardenstal en vult zijn inkomen aan met het verhuren van die stallen aan Maastrichtse amazones. (Zo heten de over het paard getilde Ankies-in-spé als ze op een paard kruipen). Eens in de zoveel tijd kom ik er niet onderuit, dan moet ik mee naar "ut peerd", meestal om een of ander klusje op te knappen. Tijdens mijn laatste bezoek kwam ik tot de ontdekking dat mijn roem als bergloper me al vooruitgesneld was, want toen ik klaar was met mijn klusje en we met een stel mensen nog wat zaten na te praten, hoorde ik Edgard (spreek uit: Edgaaaar), de boer, iets over "grotten" zeggen. Ik zag dat Ans in gesprek met hem was en probeerde aan Edgard, die nooit verder van zijn boerderij is weg geweest dan zijn tractor hem kan brengen, uit te leggen waarom ik bijna elk vrij moment ondergronds doorbreng. Het gesprek ging van: mergel-uthakken-bouwsteen-labyrint-verdwalen-enzovoort. Jullie kunnen je deze uitleg vast wel voorstellen, want jullie hebben hem waarschijnlijk zélf al ontelbare keren opgedist. Toen Edgard verwonderd vroeg: "*Kan je er dan zomaar in?*" en: "*Wie gaan er dan in?*", riep één van de aanwezige amazones: "*Als je je jeugd niet in de berg hebt doorgebracht, ben je geen echte Maastrichtenaar!*". Zonder de berglopers die uit een andere gemeente komen, of die pas op latere leeftijd het berglopen hebben ontdekt, op hun ziel te willen trappen, moet ik zeggen dat die amazone eigenlijk wel gelijk had. Hele generaties jeugd vertoefden immers, vooral in de vakanties, in de groeven in Maastricht en omgeving. Je kent 't wel: laat hier op een willekeurige bijeenkomst het woord "grotten" vallen en bijna elke aanwezige is in zijn jeugd wel eens in een groeve geweest of kent iemand die er vaak in ging. Vaak hoor je dan ook allerlei sappige anekdotes, waarvan het waarheidsgehalte niet altijd even hoog is, maar dat mag de pret niet drukken, nietwaar?

(Waarom is zowat iedereen vroeger wel eens "*oonder de Maos door hielemaal nao Vallekenberreg geloupe*", behalve ik? Ik ben dus nog steeds op zoek naar die verbinding. Tips zijn welkom, dus wie.....?)

Ooit lagen bijna alle groeven open en anders werden die wel geopend door de jeugd. Veel SOK- leden zijn dan ook als kwajongen voor de eerste keer in aanraking gekomen met het onderaardse en toen werd het zaadje geplant voor hun verdere bergloperscarrière. Talloze spannende avonturen hebben we op onze ontelbare ondergrondse tochten met vriendjes beleefd. Uiteraard haalden we ook het nodige kattenkwaad uit, waardoor ons nu soms nog het schaamrood naar de kaken stijgt als we eraan terugdenken, maar dat hoorde er nu eenmaal bij. Uit deze kattenkwaad-uithalende jeugdigen zijn inmiddels serieuze volwassenen voortgekomen, waarvan velen het berglopen als hobby zijn blijven beoefenen. En dat geldt niet alleen voor veel SOK-leden, maar ook voor heel wat mensen die begunstiger zijn, of in de Commissie van Aanbeveling zitten van de Van Schaik-stichting. Ook onder hen zijn mensen die hun jeugd jaren in "de berg" hebben doorgebracht en die juist daardoor het berglopen, het groeve-onderzoek en een verantwoord beheer van groeven een warm hart toedragen.

Door de jaren heen werden steeds meer groeven afgesloten, waardoor het voor de jeugd steeds moeilijker werd om ondergrondse avonturen te beleven. Die jeugd ging dus andere bezigheden zoeken en zo werden groepjes jongeren met zaklampjes op weg naar een groeve -iets dat een tiental jaren geleden nog een heel gewoon verschijnsel was- een rariteit. Ik heb geen kinderen, maar als ik die wél zou hebben, zouden ze nooit hetzelfde kunnen beleven als ik. Ik zou ze alleen maar verhalen kunnen vertellen over "vreuger" en ze eens aan het handje kunnen meenemen naar een RRB-avond. Op eigen gelegenheid zouden ze echter geen enkele groeve meer kunnen betreden, want om op een legale manier een afgesloten groeve te bezoeken, zouden ze minstens achttien moeten zijn en ook nog een proeve van bekwaamheid moeten afleggen. Van avontuur en spanning zou er dan totaal geen sprake meer zijn, dus het zou ook niet erg interessant voor hen zijn. Verder zouden ze het tegen die tijd al te druk hebben met andere bezigheden om nog interesse in berglopen te hebben.

Helaas leven we tegenwoordig in een wereld waar het afsluiten van groeven een bittere noodzaak is. Ik begrijp en onderschrijf dat dergelijke maatregelen genomen moeten worden, maar ik weet zeker dat ik niet de enige ben die dit toch ook jammer vind. Spontaan een avondje ondergronds gaan zonder een heleboel regel, is er immers niet meer bij. Een nieuweling kan tegenwoordig dan ook alleen nog maar samen met ervaren berglopers een groeve bezoeken. Hij moet dus uitgenodigd worden of voor een ingang gaan staan wachten en hopen dat er iemand naar binnen gaat die hem wil meenemen. Tijdens dit soort tochten krijgt de nieuweling alles met de paplepel ingegoten en neemt hij klakkeloos alles over wat hem verteld en geleerd wordt, dus ook de fouten. (Ooit een bergloper ontmoet die géén antwoord op een vraag heeft? Hij verzint liever ter plekke een antwoord, dan toe te geven dat hij het ook niet weet!). Zélf uitzoeken hoe het allemaal in elkaar zit, is er bijna niet meer bij. Want Xxxxx loopt al zolang in de berg, die weet het vast wel het beste. De hierboven geschetste ontwikkelingen zijn overigens beslist niet alleen mij de laatste tijd opgevallen.

Nieuwe, jonge berglopers die zich zélf het berglopen en de bijbehorende kennis hebben eigengemaakt (zoals de meesten van ons) en daardoor ook een frisse kijk op de zaken hebben, worden schaars. Dus ook het verse bloed dat onze studiegroep zo hard nodig heeft! Het SOK-bestuur vraagt zich dan ook al een hele tijd af hoe we jongeren warm kunnen maken voor onze hobby. Onze studiegroep heeft een behoorlijk aantal leden, maar een deel van die leden heeft ondertussen een respectabele leeftijd bereikt en het zal dus in de toekomst voor hen steeds moeilijker worden om actief deel te nemen aan onderzoek, berglopen en aanverwante activiteiten. Ik zie jullie al denken: "*Nou, nou zo'n vaart zal het wel niet lopen!*". Maar kijk bijvoorbeeld eens om je heen op een ledenavond en denk dan eens tien of vijftien jaar vooruit. Dan is de aanblik héél anders! (Uit de in 2002 gehouden enquête voor het SOK-Silhouet bleek dat de gemiddelde leeftijd in de SOK 49 jaar is, red.) We zullen dus voor nieuwe aanwas moeten zorgen die de fakkel (of beter gezegd, de Petromax) kan overnemen. Gelukkig zijn de verdwaaldagen van de ir Dc. van Schaikstichting een eerste aanzet om mensen met onze hobby in aanraking te laten komen. Die hebben ons zelfs al wel eens een nieuw lid opgeleverd. Hoe en waar vinden we echter meer nieuwe aanwas? Ik kan me herinneren dat één van mijn voorgangers, Ton Breuls, hierover al jaren geleden een boompje heeft opgezet tijdens een ledenavond. Verschillende ideeën heb ik al voorbij zien komen, bijvoorbeeld: als Maastricht zeeverkenners heeft, waarom dan geen ondergrondse verkenners? Zelf dacht ik even om wellicht de Harry Potterhype te kunnen gebruiken, want in het laatste deel van de Harry Pottersaga, "Harry Potter en de halfbloed prins", blijkt dat de grote snoodaard, Voldermort, die Harry al zes delen lang het leven zuur maakt, afstamt van de familie Mergel. (Het staat er echt hoor!). Maar de doelgroep die ik daarmee zou bereiken, is echt nog te jong en het is natuurlijk niet de bedoeling dat de SOK een kleuterklas gaat leiden.

In de paar groeven die wel nog open zijn, wordt het berglopen nog steeds door de jeugd beoefend, maar helaas is er daaronder een grote groep die overal maling aan heeft en domweg vanalles vernielt. Deze groep blijft echter redelijk constant en breidt zich dus gelukkig niet verder uit. Het gaat hierbij overigens om een niet meer zo jeugdige harde kern. Gelukkig lopen er ook nog jongeren rond die zich niet schuldig maken aan vandalisme in de berg en dat ook zeer stellig afkeuren. Een aantal van hen heb ik weten te bereiken en die hebben interesse getoond in de RRB en de SOK en gezien dat berglopen ook anders kan, dus alle hoop is nog niet vervlogen. Ook kreeg ik enkele weken geleden via mijn website (caestert.net) een e-mail van een Maastrichtse student, die ergens de "Kleine van Schaik" had gevonden en daardoor interesse in het ondergrondse had gekregen. Helaas wist hij verder niets af van berglopen en was hij driemaal met een rondleiding door de Zonneberg meegegaan, eer hij via mijn website ontdekte dat er meer is dan alleen maar rondleidingen. Een citaat uit zijn mail: *Ik ben student en woon al bijna 22 jaar in Maastricht. En al die tijd ben ik blind geweest voor de unieke schoonheid van onze mergelgroeves! Door een oud boekje van de heer ir. D.C. van Schaik ben onlangs volledig in de ban van mergelgroeves geraakt en heb enkele rondleidingen door de Zonneberg gehad. Ik ben er inmiddels ook achter dat tegenwoordig alle groeves afgesloten zijn, dus op eigen houtje groeves verkennen is er niet bij; maar dat is een prijs die ik graag betaal om groeveschenders buiten te houden! Maar hoe oefenen berglopers tegenwoordig hun hobby uit? Is dat überhaupt nog mogelijk, of zijn de groeves dermate gesloten dat het oude*

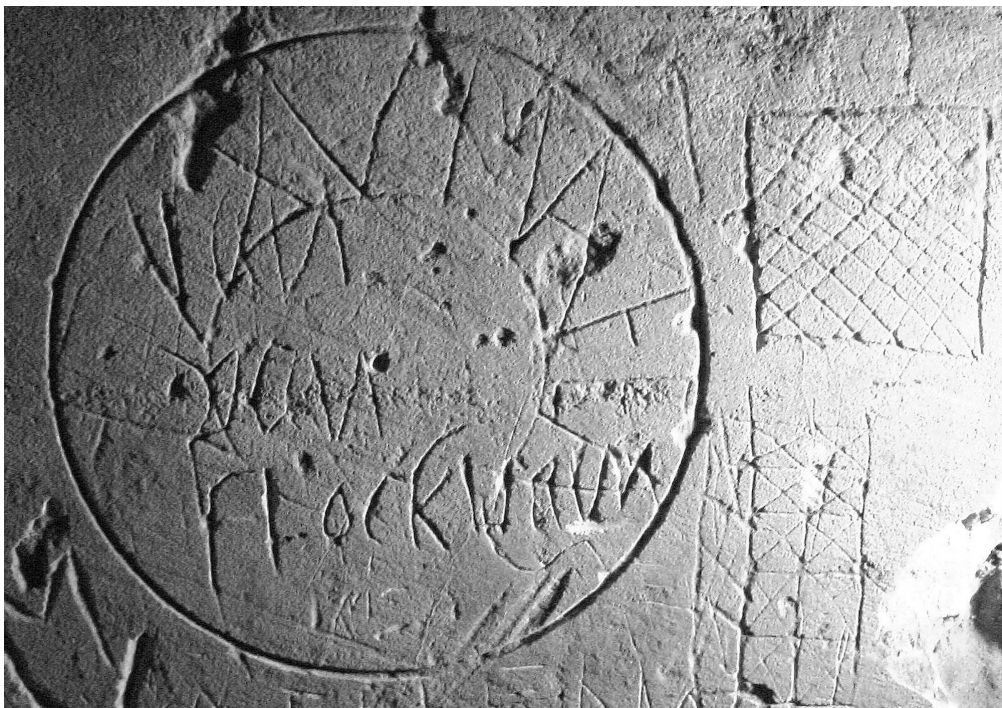
berglopen uitgestorven is? Helaas slaat deze student de spijker op zijn kop, want het oude berglopen, zoals de meesten van ons het nog gekend hebben, is inderdaad zo goed als uitgestorven. Aan ons dus de taak om een nieuwe vorm van berglopen te creëren voor de komende berglopersgeneraties. Want als we in de toekomst ons ledenaantal (en dus ook het toekomstig groeve-onderzoek) veilig willen stellen en de Commissie van Aanbeveling en de begunstigers van de Van Schaikstichting willen behouden, dan zullen we zelf voor nieuwe aanwas moeten gaan zorgen.

Rob Heckers, voorzitter SOK

Bezoekers opgespoord. Lambier le pondeur niet meer het oudst bekende gedateerde opschrift in de berg!

Eerder dit jaar werd ik door Ivo Mullenders van de Kasteelstichting in Valkenburg opmerkzaam gemaakt op oude inscripties in de Fluweelengrot te Valkenburg. Na een korte inventarisatie volgde de bestudering ervan. Aansluitend maakte ik samen met Jac Diederik ook nog een graafrichtingen- en ontginningsstadiakaart. Inmiddels is het mogelijk om een vrij nauwkeurige ontstaansgeschiedenis te schrijven van de Fluweelengrot en daarover zal in de toekomst nog een publicatie verschijnen.

Tijdens het onderzoek in de Fluweelengroeve werd onze aandacht getrokken door een markant opschrift met markeringen die ik een aantal jaren geleden ook al op de kasteelruïne had aangetroffen. Deze markeringen zijn schematische uitlijningen van gewelven en vloerstructuren en ze verwijzen direct naar bouw-

activiteiten. De geometrische figuren zijn op zich wel oud en heel interessant, maar het bijbehorende opschrift was nog veel belangwekkender. Het betreft een met de passer getrokken cirkel met in de buitenrand in Romeinse cijfers geschreven "LXV" en het woord "Mateas". Binnen de cirkel prijkt de naam "Jan van Stockhaim" in laat-middeleeuws schrift. Deze Jan van Stockhaim, of Johan van Stockem, was gedurende het jaar 1465 meester-metselaar op het Kasteel van Valkenburg. We komen hem tegen in de bronnen als de verantwoordelijke voor de vernieuwing van het pan- of brouwhuis. In 1465 werd het kasteel namelijk door plaatsvervangend Drossaard Dirck van Pallandt omgevormd tot een zelfvoorzienende vesting, als voorbereiding op de dreigende belegering door de Luikenaren, die later dat jaar ook daadwerkelijk zou plaatsvinden. Jan van Stockhaim staat vermeld als de maker van een nieuwe brouwoven met stenen uit de "kuyle" tussen Aken en Gulpen. Ovenplaten werden namelijk gewonnen uit de hardere lagen van het Gulpens Krijt dat tussen Aken en Gulpen dagzoomt. Uit het opschrift in de Fluweelengrot blijkt echter dat Jan als meester-metselaar ook in Valkenburg zelf actief is geweest in de bouwsteen- en mergelwinning, hetgeen natuurlijk vrij logisch is; de brouwerijgebouwen waren immers deels opgetrokken uit mergel. Het interessante nu is het opschrift in zijn geheel, want dat bevat allerlei informatie over de bouwactiviteiten en over de Fluweelengrot zelf. Het opschrift staat ingekrast direct achter een oude ingang die was aangezet vanaf de zogenaamde "Dwingel" (De diepe droge gracht rond het kasteel, red.) Deze Dwingel werd in 1465 zes meter uitgediept in het kader van verbetering van de verdedigingswerken. Het vloerniveau van de Dwingel uit 1465 is tevens het vloerniveau van de Fluweelengrot aan die kant.

Zo'n cirkel als bij het opschrift werd in de Middeleeuwen veelal door landmeters gebruikt als instrument om ondergrondse lijnen uit te zetten waarlangs men kon meten. Het vermoeden bestaat dan ook dat het opschrift is geplaatst toen de groeve in opdracht van Jan van Stockhaim werd geopend om stenen te winnen voor de verbouwing van de brouwerij. De gegevens in de cirkel geven ons dan de datum, namelijk 1465 (afgekort als "65" in Romeinse cijfers) op "Matthiasdag" (24 februari). Dit komt overeen met het verloop van de bouwactiviteiten op het kasteel in dat jaar. Matthiasdag werd in de Middeleeuwen gevierd als een bijzondere dag, waarop men het weer voorspelde voor de komende lente en zomer. Sint Matthias was tevens patroonheilige van de bouwvakkers. Het opschrift kan dus geïnterpreteerd worden als enerzijds een mijnbouwkundig meetpunt en anderzijds als eigendomsteken van Jan van Stockhaim, de waarschijnlijke opdrachtgever. In ieder geval is er nu dus weer een "bezoeker opgespoord" en lijkt Lambier le pondeur van zijn troon gestoten.

Jacquo Silvertant

Literatuur en bronnen:

- Algemeen Rijksarchief Brussel, Rekenkamer van Brabant. Domeinenrekeningen nrs. 5680, 5687, 5688.
- Jac Diederer, Meetgegevens Fluweelengrot, Kasteel van Valkenburg en Dwingel.
- Jac Diederer en Jacquo Silvertant, Graafrichtingenkaart Fluweelengroeven zomer 2005.
- C. Jöckle, *"Heiligen van alle tijden"* (Baarn 1995).
- E. Strubbe, *"Grondbegrippen van de paleografie der Middeleeuwen"* (Gent 1964).
- J. van de Venne, *"Geschiedenis van het Kasteel van Valkenburg, zijn heren en hun drossaarden"* (Valkenburg 1951).
- Verschillende middeleeuwse mijnreglementen uit het Duitse Rijk.

Een wandeling langs enkele minder bekende kleine groeuetjes

Er is in de loop der eeuwen veel geknabbeld aan de Sint-Pietersberg en andere mergelheuvels. De grote onderaardse groeves zijn natuurlijk het meest interessant, maar volledigheidshalve mogen we de kleinere niet vergeten. Ik zal hier dus enkele daarvan die mij bekend zijn de revue laten passeren in de vorm van een wandeling. We beginnen maar te wandelen bij de ingang Zonneberg, want iedereen kent die plek immers. We lopen van daar tussen akker en bosrand zuidwaarts en zijn dan al heel snel bij een grotwoning, die het laatst bewoond werd door Greetje Blankers en daarvoor door de moeder van Greetje, Memke Blankers. Iedereen kent natuurlijk dat plekje, maar ik noem het hier omdat ik vind dat de grotwoning gerestaureerd zou moeten worden en het witte huisje dat ervoor stond herbouwd. De keldertjes van Slavante zijn immers ook gerestaureerd! Verder lopend op het pad, komen we spoedig bij een inham in de boswand. Aan de achterkant is een gat of schuurtje in de mergelwand uitgehouwen. In dat mergelgat placht landbouwer Van der Put werktuigen en aardappels op te slaan. (Ooit woonde hier een kluizenaar en later zelfs een complete familie. Nu verblijven er wel eens daklozen of junks, red.)

Vervolgens gaat de wandeling via het "Cuppie-weegske" naar het bos achter de muziekkiosk van Slavante. Ongeveer vijftig meter achter die kiosk werd omstreeks 1946 een boom ontworteld tijdens een storm. Onder de boomstronk kwam een gat te voorschijn, waardoor je via een berg aarde en puin in het ondergespoten deel van stelsel Slavante kon kruipen. Levensgevaarlijk, maar wel een goede ingang voor vleermuizen. Onderlangs de trap van Slavante, achter de rood- bakstenen muur, bevindt zich het Chalet dat meestal bewoond werd door ENCI-directeuren. Nu woont de ex- directeur John Vossen er. Bij het huis hoort een soort privégroeuetje dat in oorlogstijd (rond 1941) uitgegraven werd als schuilplaats voor de bewoners (Bombshelter). Het Chalet is tegen de mergelheuvel gebouwd en voor zover ik me herinner, begint de gang in de achterkant van het huis en is die misschien wel zo'n vijftig meter lang. Aan het eind is een soort T-splitsing met een uitgang naar links, naar de voormalige Wilhelminaweg. Deze weg is lange tijd een publieke wandelweg geweest en zou het wat mij betreft best weer mogen zijn. Hij werd ongetwijfeld ooit ingelijfd door ENCI ter bescherming van de privacy van de bewoner van het Chalet.

Nu wandelen we rustig naar beneden via de "hairpin"weg, naar de plek van het afgebroken ENCI-kantoor aan de betonweg die vroeger aan het kanaal lag. Achter het kantoor werd eveneens een tamelijk grote schuilkelder uitgehouwen in de oorlogstijd . Er staat nu nog steeds een trapje naar de ingang. Het ENCI-kantoor was gevestigd op de eerste verdieping van het gebouwtje en vandaar liep een luchtbrug naar de mergelwand met de schuilkelder. Na de oorlog werd deze goed verwarmde ruimte door de ENCI gebruikt als archiefruimte. Ik meen dat ze nu leeg staat. We moeten nu het ENCI-terrein op, maar dat hoeft niet erg moeilijk te zijn. Aan de onderkant van de zuid-oostpunt van de mergelhomp waar de boerderij Lichtenberg op staat, werd ook nog een schuilkelder gemaakt, ditmaal voor de ENCI-arbeiders. De vloer van de dagbouwgroeve is inmiddels aanzienlijk verlaagd en daarom neem ik aan dat de ingang van die schuilkelder nu niet meer te bereiken is.

Een beetje buitenlucht is nu best welkom en dwars door de ENCI-groeven wandelen we, via de "her-ingerichte" zuid-westhoek van de dagbouw, naar het Popelmondedal. We staan dan spoedig voor de Duivelsgrot, die niet onbekend is, maar wel onbemand. Vele jaren geleden zag je daar (linksboven) regelmatige rijen hokjes die waren uitgehouwen in de mergel. Er werd verteld dat in de Eerste Wereldoorlog postduiven in die hokjes zaten. De Duivelsgrot ligt weliswaar vlak bij de Belgische grens, maar nog volledig in Nederland. Waar die duiven heen moesten vliegen, met welke berichten en waarom is me nooit duidelijk geworden. We zullen overigens nog meer van die z.g. duivenhokjes zien.

Vanaf de Duivelsgrot loopt een pad recht naar beneden richting Mergelweg- Canne. Weg oversteken en voort, langs watermolen op de Neker (Jeker), langs Heilig Landkapel en een klein eindje de weg op naar Vroenhoven. Dan meteen rechtsaf naar achteringang van Chateau Neercanne. Achter de zuid-westpunt van het Chateau is een grote groeve-ingang afgesloten met een luchtdeur. Een geniale afsluiting! Links boven die ingang zijn weer hele rijen keurig rechthoekige duivenhokjes te zien. (Wie weet hier iets over te vertellen?) Achter de luchtdeur, waar ooit (vijftiger jaren) een wijnproeverijtje was gevestigd, is nu een compleet restaurant ingericht, prima verwarmd met hete lucht en verlicht met vele tientallen kaarsen. Imposant! Zou dat nu niet een mooi plekje zijn voor een groot SOK-feest? Dan wel tijdig reserveren en nu alvast gaan sparen! In één van de gangen, links van de hoofdingang, zitten de muren vol met merkwaardige ronde gaten met doorsneden van enige centimeters. Ze lijken wel wat op graafgangen van boormosselen, maar zoiets ben ik nog nooit ergens anders tegengekomen. Zo te zien is het daar geen goede mergel om blokken te breken en toch zijn die gaten zeker niet naderhand gemaakt. (Dit lijkt me dus echt iets om onderzocht te worden door Jacquo S. en/of Rudi D.!) Via de oprijlaan van het Chateau, langs de NAVO-groeven en dan langs de Jezuietenberg, volgen we de veldweg richting Campagne. Spoedig is er dan aan de linkerkant van de weg een gat in het stijl omhoog rijzend weiland. (De dichtgestorte ingang van de Fallenberg, red.) Het gat ligt achter het prikkeldraad en het ziet er daar nog net zo uit als 50 jaar geleden.

Zo, moe van de mergel, de modder en de wandeling, gaat ieder weer zijns weegs.

Henri Ceha

Nieuws van de Van Schaïkstichting

Graag willen wij ons nieuwste bestuurslid, Richard Ramakers, voorstellen aan de SOK-leden. Oudgediende grotlopers zullen Richard nog kennen als jongeman uit zijn actieve tijd bij de SOK, zo'n 18 jaar geleden. Inmiddels is Richard 37 jaar oud, is hij getrouwd met zijn eigen geologe Andrea en heeft hij een zoontje van 5 maanden. Richard Ramakers stond mede aan de wieg van de bekende onderzoeksgroep "GRONOMA". Hij verdiende daar zijn eerste "grotsporen" bij de omvangrijke inventarisatie van de Keerderberg-midden. Verder ontwikkelde hij samen met zijn vader Henk Ramakers nieuwe technieken voor het maken van prachtige onderaardse landschapsfoto's. Door zijn studie werktuigbouwkunde in Aken moest Richard echter zijn inbreng in de SOK en GRONOMA gaan beperken. Toen hij daarnaast nog een studie muziek in Maastricht begon, kwamen eigenlijk al zijn hobbies in de ijskast terecht. Na afsluiting van zijn studies werkte Richard bij Dupont in Kerkrade. Doch het bloed kruipt waar het niet gaan kan en na drie

jaar begon Richard aan zijn promotie in Aken. Verder verkreeg hij in die tijd een aanstelling als dirigent van een symfonieorkest in Aken en geeft hij regelmatig concerten.

In mei 2005 heeft Richard zijn promotie tot dr. ir. met succes afgerond. Zijn proefschrift werd zelfs met de internationale "Paul Schlack" prijs bekroond. Ongeveer terzelfder tijd werd Richard door het bestuur van de Van Schaïkstichting benaderd met de vraag of hij interesse had in medewerking aan het bestuur. Aangezien zijn gekoesterde grothobby al lang genoeg in de voornoemde ijskast had doorgebracht, was hij meteen enthousiast. Na deelname aan enkele vergaderingen werd zijn aanvraag voor benoeming tot bestuurslid in behandeling genomen en unaniem aanvaard. In de komende tijd zal Richard Wilfred Schoenmakers bijstaan bij het onderhouden van de interne kontakten. Dat geeft hem dus de gelegenheid om zijn oude kontakten op te frissen en nieuwe kontakten op te bouwen. Wij zien Richard als een bijzonder waardevolle aanwinst voor onze stichting.

Het bestuur van de Van Schaïkstichting

De heilige Cecilia in de groeven van Zuid-Limburg (II)

Mijn artikel over de beelden van de heilige Cecilia in de Limburgse kalksteengroeven bleek in goede mergel te zijn gevallen en naast diverse complimentjes kreeg ik ook enkele reacties die mij er vriendelijk op wezen dat ik

nog een Cecilia vergeten was. De betreffende replica van het beroemde beeld van Maderna bevindt zich nota bene in het mij vanouds bekende gangenstelsel Zonneberg, vlak bij het portret van burgemeester Ceulen. Ik zal het beeld dus vast wel ooit gezien hebben, maar dat was lang voordat ik mij bekeerde tot het kapellenonderzoek en ik was het dus glad vergeten. Erik Lamkin was de eerste die zich meldde en enkele dagen later stonden we al samen voor het beeld en maakte Erik er wat foto's van. (Het toeval wilde overigens dat hij enkele dagen later naar Rome zou vertrekken om daar onder andere de catacomben met het originele beeld te gaan bezichtigen!) Verder belde "groevebeeldhouwer" Joop Smit mij op om me te vertellen dat hij ooit had overwogen om het beeld te gaan restaureren, maar dat het daarvoor bij nader inzien toch te veel beschadigd bleek; het hoofd ontbreekt, de handen zijn zwaar verminkt, een puberaal pornograaf heeft een gat op een zekere plaats geboord, enz., enz..)

Vermoedelijk is het beeld gemaakt in de tijd dat de toeristische exploitatie van de Zonneberg op gang kwam, dus vlak nadat de huidige ingang werd aangelegd. Het is bekend dat exploitant Nic Willems toen (tussen 1900 en 1910) opdracht gaf aan kunstenaars om er bezienswaardigheden te creëren. Daarbij werden ook dingen nagemaakt die in concurrerende groeven (vooral gangenstelsel Slavante) te zien waren, bijvoorbeeld een museum en een negendrup. Het beeld van Cecilia past verder goed in die periode, omdat er toen juist gewerkt werd aan de Romeinse Katakomben van Valkenburg. Het beeld was daardoor waarschijnlijk een "hot item" en werd in dezelfde tijd ook nagemaakt in de Leraarsgroeve. Wie het beeld in de Zonneberg maakte, is niet bekend. Het zou vervaardigd kunnen zijn door Alexander Simays en Henri van der Veur, die in 1905 ook het nabijgelegen kolossale kruisbeeld uitkapten. Zij hadden een voorliefde voor religieuze thema's en maakten bijvoorbeeld ook de grote tekening van Ahasverus. Joop Smit wees er echter terecht op, dat Simays en Van Der Veur niet zo'n bekwame beeldhouwers waren en dat hun kruisbeeld erg lomp en amateuristisch oogt, terwijl de sierlijke plooiën in het gewaad van de heilige daarentegen vakwerk zijn. Het is overigens opvallend dat Cecilia hier in een rechthoekige grafnis is geplaatst, terwijl ze in al de andere gevallen in een arcossolium (booggraf) ligt, net als het beeld in de Callixtuscatacombe te Rome.

Fons Leunissen

Bij de voorplaat

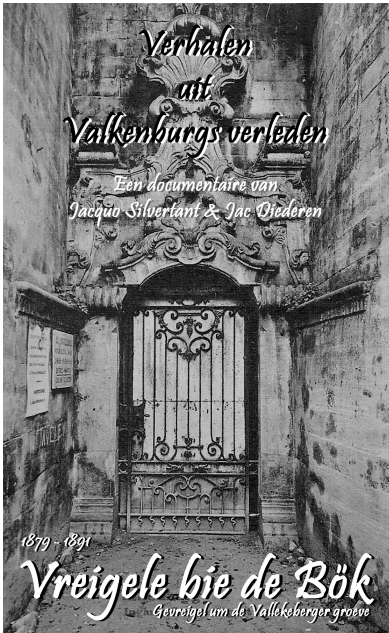
Jacquo Silvertant leverde de fraaie oude foto voor de voorplaat van deze editie. De bron van het origineel is niet bekend; de foto komt uit een niet nader gespecificeerd artikel, hoogstwaarschijnlijk uit een Katholieke Illustratie. Het oorspronkelijke bijschrift van de foto luidde:

"De smokkelgang in den St .Pietersberg; de Nederlandsche grenswacht die den ingang van de beruchte smokkelgrot bewaakte."

De foto staat afgedrukt en beschreven in: W. Lem, "Maastricht vóór 1920" (Maastricht 1997).

De redactie

Nieuwe digitale publicatie van Jacquo Silvertant en Jac Diederer

Vanaf omstreeks 1879 speelde in Valkenburg het conflict om het exploitatierecht over de Valkenburger Groeve (Gemeentegrot), dat de geschiedenis in ging als de zogenaamde "Bergkwestie". De belangenverstrengeling van de verschillende partijen in het conflict en de uitstraling ervan op de Valkenburgse gemeenschap vormden een voedingsbodem voor de talloze ruzies die tot aan de vooravond van Tweede Wereldoorlog met de regelmaat van een klok plaatsvonden in het Geulstadje. De uitkomst van de bergkwestie luidde het einde in van de grootschalige bouwsteenontginningen in Valkenburg. Jacquo Silvertant en Jac Diederer maakten over deze kwestie een dvd die in februari 2006 zal uitkomen. Bij deze dvd hoort een cd met daarop geluidsopnamen van interviews uit de jaren zeventig van de 20ste eeuw. Jac Diederer legde daarmee de verhalen vast van de laatste, toen nog in leven zijnde, blokbrekers. Hun anekdotes vormen een inmiddels uniek historisch document.

De dvd met cd zal Euro 17,50 gaan kosten en kan besteld worden bij: silvertant@nutsonline.nl. Bij voorinschrijving door SOK-leden vóór 1 februari aanstaande kan de DVD met CD worden verkregen tegen een gereduceerde prijs van Euro 15,-.

Jacquo Silvertant

De Knabbehoup (III): Een brief van Fouché over de hollen bij Maastricht en Valkenburg

Joseph Fouché (1754 -1820), ook genaamd Fouché de Nantes, hertog van Otranto, minister van Politie tijdens het Eerste Keizerrijk schreef de volgende brief:

Ministère de la Police Générale de la République

*Aan de minister van Oorlog,
25 juli 1799*

Citoyen Ministre,

Dichtbij Maastricht bevindt zich een uitgestrekte onderaardse kalksteengroeve die beroemd is door de fossielen die men er gevonden heeft. Het er boven gelegen fort Sint-Pieter dient voort de verdediging van de stad. De onderaardse gangen zijn van belang voor het fort en daarom worden ze gebruikt door de genie; maar de talrijke ingangen die overal het betreden van de uitgestrekte gangenstelsels mogelijk maken, bieden allerlei gespuis en ondergedoken dienstweigeraars een veilige schuilplaats. De eersten kunnen hier ongestoord hun plannen beramen en

de onderduikers weten zo aan hun achtervolgers te ontkomen. Voor de openbare veiligheid is het van belang om die ingangen af te sluiten, die niet voor de verdediging van het fort of de bouwsteenwinningen gebruikt worden.

Ik verzoek u bijgevolg, "Citoyen Ministre", dit onderwerp onder de aandacht te brengen van de Minister van Oorlog en deze minister te doen besluiten opdrachten te verstrekken aan de militaire ingenieurs van de stad. Dit is niet het enige gangenstelsel dat in dit departement (de la Meuse Inférieure) wordt aangetroffen; identieke stelsels bevinden zich in de nabijheid van Valkenburg. Het is eveneens aan te bevelen hier ook een gedeelte van de ingangen af te sluiten. Ik weet wel zeker, dat u in alle wijsheid de juiste afspraken zult maken hoe deze werkzaamheden uit te voeren en welke maatregelen genomen dienen te worden om de kosten te verhalen op hen die de groeven exploiteren. U zult met me eens zijn, dat gezien de actuele omstandigheden met name deze hopen gevaar kunnen opleveren voor de "Société" , omdat ze efficiënte verzamel- en schuilplaatsen vormen voor allerlei geboefte.

Salut et Respect, Signé Cavenne.

*Certifié conforme
Le Ministre de la Police Générale
(get.) Fouché.*

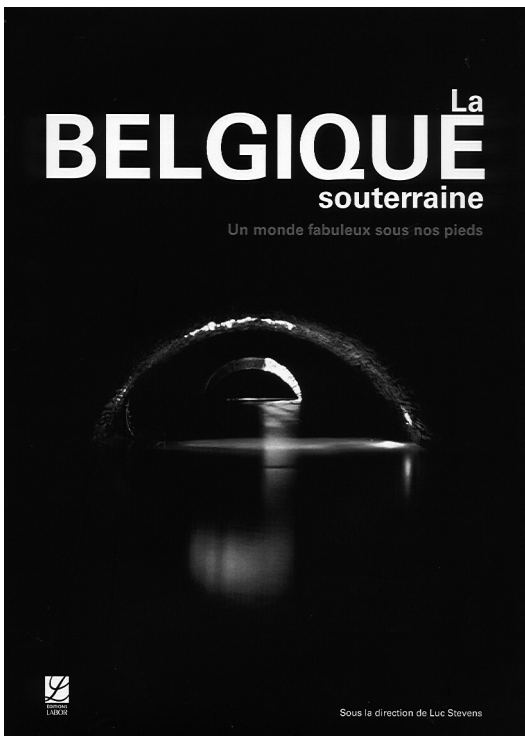
Uit de collectie van Peter Jennekens. Originele kopie door M.G. Wildeman vertaald uit het Frans door John Hageman.

Ton Breuls, John Hageman, Peter Jennekens

Boekentip

Het volgende boek een is wellicht een aanradertje voor SOK-leden : "*La Belgique souterraine, un monde fabuleux sous nos pieds*" van Luc Stevens (red.), (Éditions Labor, Loverval 2005, gebonden, stofomslag, 252 pag.) Aan deze uitgave over de 'ondergrond' van België werkten een zestal bekende Belgische speleologen en zo'n dertig fotografen mee. Het boek bevat heel veel mooie en paginagrote foto's en schema's, een bibliografie, een woordenlijst en een "guide pratique" met adressen van UBS- en toeristengrotten en van mijnen en ondergrondse gangen, die voor toeristen toegankelijk zijn. Het eerste deel van het boek, iets meer dan de helft van het aantal pagina's, gaat over 'echte' grotten. Hoofdstuk 1 is een overzicht van de geschiedenis van de Belgische speleologie, hoofdstuk 2 gaat over de belangrijkste ontdekkingen, hoofdstuk 3 over het ontstaan van grotten (geschreven door Yves Quinif, het is dan ook het eerste populaire boek met een beschrijving van fantomen!) en hoofdstuk 4 behandelt de biospeleologie, de vleermuizen en de bescherming van grotten. Het tweede deel van het boek is geschreven door Luc Stevens en gaat over kunstmatige 'grotten', dus over mijnen, steengroeven, ondergrondse militaire constructies, ondergrondse waterwerken en ondergrondse gangen ("souterrains"), o.a. in Brussel.

Het is zonder meer een fraai boekwerk; heel mooi geïllustreerd en met veel informatie. Maar: Waarom krijgen de Waalse organisaties UBS en CWEPS vier pagina's en het Vlaamse equivalent van de V.V.S. (nota bene V.V.S.A. genaamd, en

dat is toch van lang geleden!) maar zes regeltjes, overigens wel met de vermelding dat er enkele clubs zijn waarvan het dynamisme door iedereen wordt erkend. En waarom is in de guide pratique wél het adres van de U.B.S, maar niet dat van de V.V.S. vermeld? En waarom houdt het overzicht van de ontdekkingen op in 1998? Is er de laatste zeven jaar dan niets meer ontdekt? En waarom zijn de tikfouten (bijvoorbeeld "stalag-tite") er niet uitgehaald? En waarom zijn enkele foto's twee keer gebruikt? En waarom staan er fouten in, zoals dat er een verbinding zou bestaan tussen de "Trou des Manants" en de "Grotte Sainte-Anne"? Jammer, al die onnodige slordigheden, maar laat je daardoor niet weerhouden om toch dit mooie en interessante boek te kopen!

Er is overigens nog een aanrader: het blad de "Dossiers de l' archeologie, nr. 301" (Maart 2005). Het nummer telt 88 pagina's, bevat heel veel mooie

foto's en is geheel gewijd aan "souterrains", kunstmatige ondergrondse constructies. Er worden voornamelijk de Franse departementen beschreven, maar er zijn ook hoofdstukken over ringvormige souterrains in Europa, over Oostenrijk, Cappadocé en België (door Claude Kahn) met o.a. "Folx-les-Caves", "Malogne" en "Cataloni".

Herman de Swart

MEET THE UNDERGROUND PRESS

"Deze grot moet er authentiek uitzien" (*Limburgs Dagblad van 10 september 2005*): In de **GEMEENTEGROT** was men begonnen met het verstevigen van pilaren, een klus voor Rouwet, die voor het begin van de Kerstmarkt geklaard moest zijn. Om de groeve niet te veel uiterlijk van een betonnen bunker te laten krijgen, werden de betonblokken afgewisseld door uitstekende mergelblokken. Met foto.

"Dorpen Turkije ontruimd om kankerrisico" (*Dagblad de Limburger van 15 oktober 2005*): Drie dorpen in **CAPADOCIÉ**, bekend van de vele groeven en holwoningen, moesten met onmiddellijke ingang ontruimd worden. In het gebied is een grote hoeveelheid erioniet aanwezig, waardoor de kans op kanker duizend maal hoger is dan elders.

"Geen strafzaak over instorting Cannerberg" en; "verbeter methode gangenverkenning" (*DdL van 19 oktober 2005*): De instorting in de **CANNERBERG**

in april jl. leidt niet tot een strafzaak, omdat er geen sprake was van een overtreding van de Arbeidsomstandighedenwet. Staatstoezicht op de mijnen en andere betrokkenen zullen wel gaan bekijken of het mogelijk is de algehele werkmethode in het grovestelsel aan te passen.

"Sint Pietersberg" (DdL van 20 oktober 2005) en: **"Boorwerkzaamheden Luikerweg"** (De Ster van 21 oktober 2005): Naar aanleiding van de instorting in 2003 wil de gemeente Maastricht duidelijkheid over de veiligheid van het gangenstelsel **NOORD**. Mede ook in verband met het toekomstige beheer zullen er een 14-tal boringen tot 20 meter diep worden verricht om zo een beter inzicht te krijgen in de stabiliteit.

"Sylvestermarkt in Valkenburg gaat dit jaar niet door" (DdL van 21 oktober 2005): Ze kunnen er in het Mergelstadje maar niet genoeg van krijgen. Na de Kerstmarkt zou aansluiten een Sylvestermarkt georganiseerd worden in de **GEMEENTEGROT**, maar wegens organisatorische problemen met standhouders gaat de markt niet door. Een markt na de Kerstdagen, die tot in het nieuwe jaar duurt, het is een kwestie van wennen weten de organisatoren nu. Tsja!

"Sous-sols risques en Provence" (La Provence van 27 oktober 2005) : Een "prachtige" kleurenfoto van een enorm gat van een ingestorte groeve van 20 meter diep en met een diameter van tientallen meters siert de voorpagina. Zo'n 160 gemeenten in **ZUID-FRANKRIJK** liggen bij of boven groeven of mijnen, negen ervan vormen een onderdeel van een omvangrijk preventieplan. Met foto's en kaarten.

"Speuren naar dikke mergeldak" (De Ster van 28 oktober 2005): Roland **BEKENDAM** heeft van de gemeente Maastricht de opdracht gekregen om de mogelijke risico's op verzakkingen op of nabij de Luikerweg in kaart te brengen. (Zie 20 oktober 2005). Met foto.

"Op de grot groeien al bomen" (DdL van 5 november 2005): Het is nu of nooit! Als de Lourdesgrot bij de **HEERDERBERG** nu niet wordt opgeknapt, stort het hele "gevalletje" in. De grot verkeert namelijk in een hele slechte toestand. *"We moeten eerst de hele constructie stabiel maken en heel voorzigt te werk gaan"*, zei Peter **KLEYNEN**. Met foto.

"Jongens gaan stiekem in grot" (L.D.) en **"Grottenlopers"** "(DdL van 8 november 2005) en **"Jongens bekeurd voor grottenbezoek"** (De Ster van 11 november 2005): Vier politieagenten zijn twee uur bezig geweest met het opsporen van vier jongens (volgens De Ster twee 17-jarige jongens), die op eigen gelegenheid de **St. PIETERSBERG** waren ingetrokken. Na proces-verbaal werden ze aan hun ouders overgedragen. Het komt dus wel goed met "nachwuchs" bij de SOK!

"Een kunstwerk in geheugen van bruidspaar" (DdL van 9 november 2005): Verslag van een netwerkdag voor huwelijksvoltrekkers. Wat dat te maken heeft met grotten? Sinds 2003 kan er ook op Chateau Neercanne getrouwd worden. Dus een artikel met foto van bruidspaar voor ingang **KASTEELGROEVE**. Met foto.

"Breng eens een bezoek aan moeder aarde" (*DdL van 17 november 2005*): Om even te ontsnappen aan het hectische leven biedt de VVV Zuid-Limburg onder andere een spirituele grottentocht aan. A raison van 25 Euro kunnen deelnemers zich inschrijven (!) voor een bezoek aan **CAESTERT**. Verontwaardiging alom onder de oprechte liefhebbers, over dit schandelijke en arrogante inpalmen van - nota bene - een Belgische groeve. En dat, ten overmaat van ramp, ook nog eens tijdens het vleermuisseizoen! Onder druk van de vele mails en telefoontjes van SOK-kers is het verketterde plan ijlings ingetrokken. Met foto.

"Het groevegevoel" (*Elsevier van 26 november 2005*): Een zeer kleurrijk artikel over de groeven in het algemeen, de aspecten in het bijzonder, het werk van de Van Schaikstichting, de inventarisatie en het IKL-project. Kortom, er kan hier er maar ééntje aan het woord zijn geweest: onze good old Joep **ORBONS**. Zeer professionele kleurenfoto's bij dit artikel.

"Toen pastoor ondergronds ging" (*DdL van 2 december 2005*): Van 5 t/m 8 december 2006 is in zes groeven in Valkenburg en één groeve in Maastricht het eerste Ondergrondse Kerkenpad. Geïnspireerd door de serie artikelen van Fons **LEUNISSEN** over de schuilkapellen in SOK-Mededelingen, heeft de stichting Ondergronds Valkenburg het initiatief genomen om de kapellen voor het publiek toegankelijk te maken in het betreffende weekend. Met foto's

"Kerstmarkten Valkenburg" In de aanloop naar en tijdens "het draaien" van de kerstmarkten zijn er diverse artikelen in de geschreven media verschenen. Maar ze worden niet afzonderlijk in deze rubriek genoemd.

"Mergelkunst" (*DdL van 13 december 2005*): Na maanden verpakt te zijn geweest in steigers en afdekplaten, is de Dominicanerkerk langzaam weer zichtbaar. Mergelbouwsteen **KLEYNEN** heeft de restauratie aan de kerk verricht, inclusief twee nieuwe torentjes en de piek op de kop van het dak. Met foto.

Met dank aan Nina van Bergen, Ludo Claessens, Johan Janssen, Rob Heckers, Jacques Maes, Joep Orbons en Joop Smit.

Voor knipsels, kopieën en uittreksels kunt u altijd terecht bij het bekende adres: Ton Breuls, Bovenstraat 28, B 3770 Kanne-Riemst. Telefoon en fax 012-454059. E-mail: tbreuls@skynet.be.

Fotoverantwoording

De foto's in dit nummer werden geleverd door Jacquo Silvertant, Erik Lamkin en Herman de Swart.

Deadline volgende SOK-Info

De deadline voor de volgende editie (nr. 119, maart 2006) valt op vrijdag 10 februari 2006.

Niet vergeten!

Vrijdag 13 januari 2006 ledenavond

in het

Natuurhistorisch Museum Maastricht

Aanvang 19.30 uur!

Groeven in beheer bij de SOK danwel de stichting Ir. D.C. van Schaik:

Bovengenoemde organisaties hebben een aantal groeven in beheer of een collectieve vergunning voor een groeve.

Voor het bezoeken van deze groeven moet U contact opnemen met de beheerder:

Bij inbraak in één van deze groeven:

Bij constatering van inbraak en of vernielingen aan een van de groeven dit direct melden, liefst dezelfde dag nog.

Melden van vernielingen bij onderstaande personen. Als de eerste niet bereikbaar is, dan de volgende op de lijst.

1e Groevebeheerder van die groeve. Voor namen en telefoonnummers, zie hieronder.

2^e Olav Hensing, Technische Commissie: 06 - 557 78 846.

3^e Ieder bestuurslid van de Van Schaikstichting of de SOK. Voor namen en telefoonnummers, zie pagina 2.

De SOK en de Van Schaikstichting stellen zich ten doel dat de afsluiting van de groeve binnen 24 uur hersteld is.

Voor meer informatie: www.vanschaikstichting.nl

Groeve:	Beheerder:	Telefoon:
Apostelgroeve	Ton Breuls	00-3212 45 40 59
Fallenberggroeve (niet toegankelijk)	Pim Houben	043-433 75 36
Flesschenberg	Jan Laumen	043-364 18 03
Gewandgroeven	Hub Geurts	043-601 24 16
Heerderberg (niet toegankelijk)	Henk Ramakers	043-407 19 64
Heideberggroeve	Hub Geurts	043-601 24 16
Houbenbergske	Marc Koch	043-486 22 01
Groeve de Keel	Luc Walschot	00-3212 44 13 50
Keldertjes Slavante	Wil Ramaekers	043-364 52 39
Koeleboschgroeve	Ed de Grood	00-3243 81 13 73
Nieuwe groeve	Han Bochman	043-601 01 58
Roothergroeve	John Hageman	043-364 54 19
Scharnderberg	John Knubben	043-361 12 27
Scheuldergroeve	Peter Jennekens	043-364 84 89
Theunisgroeve	Giel Bindels	043-347 25 60

De Sint-Pietersberg:

De Sint-Pietersberg wordt beheerd door de Vereniging Natuurmonumenten. De SOK heeft een collectieve onderzoeksvergunning voor de Zonneberg en het Noordelijk Gangenstelsel. Onderzoeksaanvragen moeten ingediend worden bij het secretariaat van de SOK. Toezichthouder van de beide groeven is Harm Hovens, Bergerstraat 163, 6226 BC Maastricht, telefoon: 06-558 25 192.

De S.O.K.-Info
is een uitgave van de
Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven,
Natuurhistorisch Genootschap Limburg.